

AANVULLENDE OEFENINGEN BIJ HET HANDBOEK BRONNEN ZOEKEN, VINDEN EN VERWERKEN ONLINE/OFFLINE

In hoofdstuk 13 staan oefeningen om voor elke fase alle deelcompetenties in te oefenen. Hier bieden we nog enkele aanvullende oefeningen met voorbeeldoplossingen.

FASE 1 KEUZE EN VERKENNING VAN HET ONDERWERP

I

Beoordeel de waarde van de informatie op een website voor je onderzoek. Doe de Crap-test voor de website <http://www.nucleairforum.be/>.

CRAP:

Currency: actualiteit

Reliability: betrouwbaarheid

Authority: autoriteit

Purpose: objectiviteit

Oplossing

Het is een qua lay-out en vormgeving verzorgde website. Uit de verschillende rubrieken kun je afleiden dat de verantwoordelijken zakelijke en actuele informatie geven (bijvoorbeeld 'Feiten en cijfers' en 'Heet van de naald').

Als je nauwkeurig de rubriek 'Wie is wie' leest, kun je vaststellen dat veel leden heel wat kennis en ervaring kunnen voorleggen op het gebied van kernenergie. Anderzijds zijn de meesten ook 'betrokken' partij en dus moet je de geboden informatie zeer kritisch lezen. Het Nucleair Forum is ook lid van de Europese vakvereniging van de kernindustrie.

Uit deze korte website-analyse kun je dus afleiden dat deze website zeker geschikt is om actuele onderwerpen voor onderzoek te vinden en dat je er veel informatie over de sector en zijn activiteiten kunt vinden, maar dat je ook op zoek moet gaan naar bronnen die onafhankelijk en kritisch staan ten opzichte van deze sector.

2

Leid uit het tekstfragment af hoe de auteur zijn zoekstrategie ontwikkeld heeft en goede trefwoorden kiest die als zoektermen gebruikt kunnen worden. Ook moet je een databank zoeken waar je de nodige betrouwbare informatie kunt vinden.

Masterproef: De schenking van roerende goederen met de rechtsfiguur fidei-commis de residuo

In deze bijdrage wordt de schenking van roerende goederen met fidei-commis de residuo (ook wel restschenking genoemd) onderzocht. In een eerste hoofdstuk wordt bekeken wat deze figuur juist inhoudt en waar het zoal voor kan worden gebruikt (Hoofdstuk I. Het fidei-commis de residuo). Vervolgens wordt de evolutie van het fidei-commis de residuo vanaf het ontstaan van het Burgerlijk Wetboek tot op heden onderzocht (Hoofdstuk II. Evolutie van het fidei-commis de residuo). In een volgend hoofdstuk wordt dieper ingegaan op de schenking met fidei-commis de residuo (Hoofdstuk III. De schenking van roerende goederen met fidei-commis de residuo).

Allereerst wordt daarin de vraag onderzocht of dergelijke schenking wel geldig is (§ 1. Geldigheid van het beding in een schenkingsakte). Vervolgens wordt de juridische basis van een zogenoemde ‘restschenking’ besproken (§ 2. De juridische basis van het fidei-commis de residuo en het belang hiervan). Nadat de voorwaarden worden aangehaald waaraan dergelijke schenking moet voldoen (§ 3. Voorwaarden), wordt verder ingegaan op enkele specifieke vraagstukken (§ 4. Specifieke topics met betrekking tot de schenking van roerende goederen). Ten slotte wordt even over het muurtje gekeken naar onze buurlanden (§ 5. Vergelijking met onze buurlanden) en tevens naar eventuele alternatieven voor een schenking met fidei-commis de residuo (§ 6. Alternatieven voor de schenking met fidei-commis de residuo?).

Oplossing

Vooreerst is het onderwerp duidelijk afgebakend in de titel. Het gaat hier alleen over een *schenking van roerende goederen* met behulp van de rechtsfiguur *fidei-commis de residuo*. Uit het onderwerp kun je zelfs de belangrijkste zoektermen afleiden, met name *schenking*, *roerende goederen* en *fidei-commis de residuo*. Als je dan verder gaat zoeken op het onderwerp komen ook de zoektermen *geldigheid van fidei-commis de residuo*, *juridische basis van fidei-commis de residuo*, *voorwaarden van schenking met fidei commis de residuo*, *schenking, fidei commis de residuo in het buitenland* en *alternatieven voor schenking met fidei commis de residuo* naar voren.

Het is duidelijk dat je bij het zoeken in een juridische databank zoals jura (www.jura.be) eerst begint met te zoeken op het begrip 'fidei-commis de residuo' OR 'restschenking' en vervolgens op de begrippen 'schenking' AND 'roerende goederen AND 'fidei-commis de residuo'. Door de verschillende mogelijke schrijfwijzen van fidei-commis de residuo (bijvoorbeeld zonder tussenstreepje) zal het interessant zijn om in de databanken eveneens te zoeken via truncatie, bijvoorbeeld op jura door fidei* in te tikken.

3

Filter uit onderstaand tekstfragment interessante ideeën voor onderzoeksvragen.

Belgische CDS-premie piekt

Na de zoveelste beroerde beursdag piekt de verzekeringspremie om zich tegen een Belgische wanbetaling te financieren. De zogenaamde Credit Default Swap (CDS) steeg woensdag tot 279 basispunten, een record. Dat schrijft de Amerikaanse zakenkrant Wall Street Journal op haar website. Het kost dus 279.000 euro per jaar om een portefeuille Belgisch staatspapier met een omvang van 10 miljoen euro te verzekeren.

Het vorige Belgische record dateert van januari, schrijft de krant. Toen liep de premie – een soort barometervoor het vertrouwen in een land – op tot 253 basispunten.

Ook in Italië en Frankrijk vertaalde de onrust zich in recordhoge CDS'en. Frankrijk kwam vandaag voor de eerste keer uitdrukkelijk in het vizier van de markten. Volgens loze, maar hardnekkige geruchten stond in de loop van de middag de Franse AAA-kredietstatus op het spel.

(Copyright © De Tijd 10 augustus 2011)

Oplossing

Mogelijke ideeën voor onderzoeksvragen zijn:

- Welke variabelen bepalen de CDS-premie van landen?
- Is er een eenduidig verband tussen de rating van een land en de CDS-premie van dat land?
- Is er een beïnvloeding vanuit de CDS-premie van een land naar de CDS-premies van bedrijven werkzaam in dat land?

4

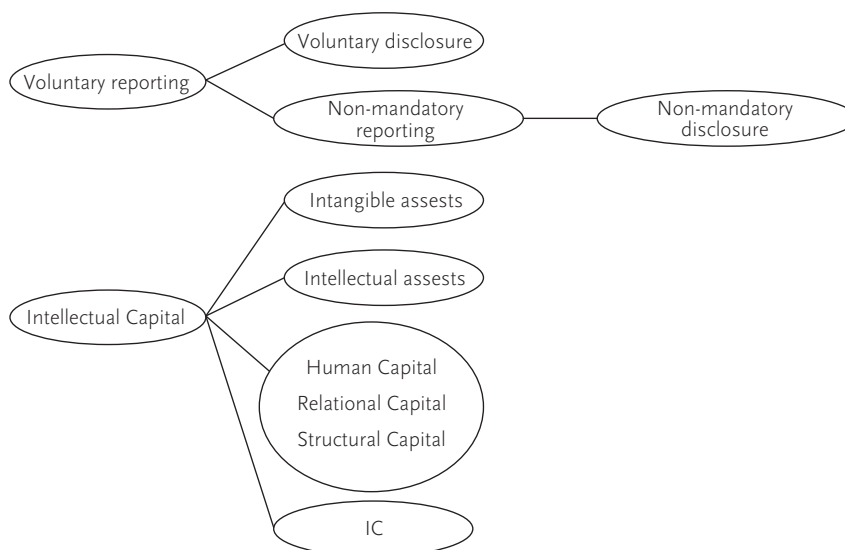
Vind goede zoektermen voor de onderzoeksvraag: Is er een verband tussen de mate van vrijwillige rapportering rond intellectueel kapitaal in de prospectus en in het daaropvolgend jaarverslag van de onderneming? Duid ook aan hoe je deze zoektermen gevonden hebt.

Oplossing

In eerste instantie is het noodzakelijk de correcte Engelstalige term voor intellectueel kapitaal en vrijwillige rapportering te zoeken aangezien het wetenschappelijk onderzoek in accounting een internationale focus heeft. Door gebruik te maken van het Van Dale Groot Woordenboek Nederlands – Engels vinden we de volgende vertaling:

- Intellectueel kapitaal = intellectual capital
- Vrijwillige rapportering = voluntary reporting

Vervolgens is het noodzakelijk deze term in te geven in een databank of zoekmachine, bijvoorbeeld Google Scholar. Op deze manier vind je verschillende wetenschappelijke werken waar ook vaak ‘key words’ vermeld zijn. Zodoende vind je synoniemen voor de reeds vertaalde trefwoorden. Verder kan het ook nuttig zijn om de optie ‘thesaurus’ aan te vinken om de zoekresultaten met synoniemen te verfijnen. Ook Wikipedia kan hulp bieden aangezien ze vaak een definitie verschaft van een bepaald thema/onderwerp. Op die manier begrijp je beter wat het onderwerp inhoudt en kun je zelf op zoek gaan naar relevante trefwoorden. Wanneer je de term ‘intellectueel kapitaal’ opzoekt in Wikipedia, zie je dat deze term drie grote subcategorieën omvat: human capital, relational capital and structural capital. Ook deze subcategorieën kunnen interessant zijn om als trefwoord te gebruiken. Verder blijkt ook dat intellectual capital in onderzoek vaak wordt afgekort met ‘IC’. Ook dit is een relevante zoekterm.

NB: Maak wel een duidelijk onderscheid tussen het vinden van zoektermen (ook in Wikipedia of met Google) en de wetenschappelijke definiëring van je kernbegrippen in je studie. De wetenschappelijk definiëring dient plaats te vinden aan de hand van wetenschappelijke bronnen (vakwoordenboeken of definities in wetenschappelijke artikelen bijvoorbeeld).

5
 Beoordeel de informatie over Business Process Management op de website van Wikipedia (http://en.wikipedia.org/wiki/Business_process_management, geraadpleegd op 16/11/2011).

The screenshot shows the Wikipedia article for "Business process management". At the top, there is a navigation bar with "Read", "Edit", and "View history" buttons, and a search box. The article title is "Business process management". Below the title, there is a warning box that says "This article includes a list of references, related reading or external links, but its sources remain unclear because it lacks inline citations. Please improve this article by introducing more precise citations." (dated Jan 2010). The main text defines Business process management (BPM) as a holistic management approach focused on aligning all aspects of an organization with the wants and needs of clients. It promotes business effectiveness and efficiency while striving for innovation, flexibility, and integration with technology. Below the definition, there is a table of contents with sections: 1. Overview, 2. BPM lifecycle, 2.1 Vision, 2.2 Design, 2.3 Modeling, 2.4 Execution, 2.5 Monitoring, 2.6 Optimization, 2.7 Re-engineering, 3. BPM Suites on market, 4. Practice, 4.1 BPM technology, 5. See also, and 6. References. The Overview section is partially visible at the bottom.

Oplossing

De voordelen zijn:

1. Wikipedia is een internationaal erkende encyclopedie.
2. Wikipedia is gratis te gebruiken via internet.
3. Wikipedia geeft een overzichtartikel over Business Process Management als eerste kennismaking met dit onderwerp. Het is een hulpmiddel om door het bos de bomen te zien en niet overstelpt te worden door een overaanbod aan informatie.

4. De inhoudsopgave maakt het mogelijk om eenvoudig te navigeren naar de verschillende onderdelen van het artikel.
5. Er wordt verwezen naar andere (wetenschappelijke) bronnen, zowel in de tekst als in de literatuurlijst.
6. De kernwoorden zijn aangeduid met een hyperlink naar een andere webpagina waar meer informatie te vinden is. Hierdoor wordt de tekst begrijpelijker voor een ruimer publiek.
7. De linkerboomstructuur maakt het mogelijk om het artikel te vertalen naar andere talen, af te drukken of te exporteren naar PDF.
8. Bovenaan staat een tabblad om te discussiëren over dit overzichtsartikel, om het te redigeren en om na te gaan hoe vaak en door wie het artikel is bewerkt.
9. Bovenaan kan worden gezocht op andere sleutelwoorden.

De nadelen zijn:

1. Wikipedia is geen academische bron en biedt dus minder geschikt bronmateriaal voor een eindverhandeling of een ander wetenschappelijk werkstuk.
2. Dit overzichtsartikel is nog niet voltooid. Bovenaan verschijnt er een melding met een oproep om dit overzichtsartikel aan te vullen en te verbeteren, bijvoorbeeld door citaten toe te voegen.
3. Ook niet-academici kunnen dit artikel schrijven en verder aanvullen. Je moet steeds kritisch blijven over de objectiviteit en volledigheid van de informatie.
4. De tekst is eenvoudig te kopiëren naar een andere tekstverwerker, waardoor gebruikers eenvoudig plagiaat kunnen plegen door teksten letterlijk over te nemen in hun eigen werk.

FASE 2 IDENTIFICATIE VAN DE BELANGRIJKSTE TOPICS

6

Beoordeel onderstaande fragmenten en bepaal welk fragment voldoende kritisch is.

Het eerste fragment komt uit Baker, M., Wurgler, J. & Yuan, Y. (2011). Global, local, and contagious investor sentiment. *Journal of Financial Economics*, forthcoming.

Our study contributes to a growing literature studying the role of investor sentiment. Brown & Cliff (2004), Lemmon & Portnaguina (2006), Quick Welch

(2004) and other papers have found evidence for a role of investor sentiment in U.S. stockmarket returns. Brown et al. (2005) study U.S. and Japanese flows into bull and bear funds. Yu & Yuan (2011) argue that the tradeoff between risk and expected return applies only in low sentiment periods; Stambaugh, Yu & Yuan (2011) argue that sentiment's predictive power is concentrated in high-sentiment periods and in stocks in short legs. Baker & Wurgler (2011) investigate how sentiment connects the cross-section of stock returns and government-bonds, while Bekaert, Baele, & Inghelbrecht (2010) discuss sentiment and the time-series relationships between government bond and stock market returns. Papers arguing that sentiment affects aggregate financing patterns include Baker & Wurgler (2000); Henderson, Jegadeesh & Weisbach (2006) and Kim & Weisbach (2008).

Het tweede fragment komt uit Antoniou, C., Doukas, J.A. & Subrahmanyam, A. (2010). Investor sentiment and price momentum. Working Paper. *The phenomenon of price momentum has been documented in several studies. We may refer to Jegadeesh & Titman (1993 & 2001) and Chan, Jegadeesh & Lakonishok (1996). This return pattern is found to be robust in different markets (Rouwvenhorst, 1999 and Doukas & McKnight, 2002) and different asset classes (Asness, Moskowitz & Pedersen, 2008). The highly debated explanations for price momentum fall into three general categories: theories of market frictions (Hong & Stein, 1999), theories of time-varying expected returns (Johnson, 2002), and behavioral theories of market inefficiency (Daniel, Hirshleifer & Subrahmanyam, 1998). We consider the extent that psychological theories provide an adequate explanation for price momentum by examining the relationship between momentum-induced profits and investor sentiment.*

Oplossing

Het eerste fragment is slechts een opsomming van auteurs en hun bevindingen. Het tweede fragment daarentegen is meer dan een loutere opsomming. Verschillende aspecten van mogelijk onderzoek worden aangehaald. De artikelen worden aan elkaar gelinkt, waardoor een goed overzicht wordt gegeven. In de laatste zin staat al een eerste conclusie en wordt de opzet van het onderzoek toegelicht.

7

Welke van volgende werken lijken je op basis van de titelbeschrijving geschikt voor je literatuurlijst over de gevolgen van de legalisering van abortus op criminaliteit.

1. Sorenson, S.B., Wiebe, D.J. & Berk, R.A. (2002). Legalized Abortion and the Homicide of Young Children: An Empirical Investigation, *Analyses of Social Issues and Public Policy*, 2, 239-256.
2. Foote, C.F. (2008). The impact of legalized abortion on crime. *Quarterly Journal of Economics*, 123(1), 407-423.
3. Smith, W.J. (2010). Infanticide Must Be Combated – Carefully. *Human Life Review*, 36(4), 29-32.
4. Joyce, T. (2004). Did Legalized Abortion Lower Crime? *Journal Of Human Resources*, 39(1), 1-28.
5. Guldi, M. (2008). Fertility effects of abortion and birth control pill access for minors. *Demography*, 45(4), 817-827.

Oplossing

1. De eerste paper behandelt de invloed van de legalisering van abortus op kindermoord en is dus *geschikt*.
2. De tweede paper is een commentaar op een paper aangaande de link tussen de legalisering van abortus en criminaliteit en is dus *geschikt*.
3. De derde referentie is een opinieartikel uit een conservatief tijdschrift en is *niet geschikt*.
4. De vierde paper is een replicatieonderzoek dat geen link vindt tussen de legalisering van abortus en criminaliteit en is dus *geschikt*.
5. De laatste paper handelt over abortus, maar onderzoekt niet het verband met criminaliteit en is dus *niet geschikt*.

8

Selecteer geschikte bronnen voor een wetenschappelijke studie over mission statements uit onderstaande bronnenlijst.

1. Bart, C. (1999). Mission statement content and hospital performance in the Canadian not-for-profit health care sector. *Health Care Management Performance*. 24(3), 18-29.
2. Abrahams, J. (1995). *The Mission Statement Book* (p. 640). Berkeley (CA): Ten Speed Press.
3. Brown, W. & Yoshioka, C. (2003). Mission attachment and satisfaction as factors in employee retention. *Nonprofit Management & Leadership*. 14(1), 5-18
4. Mission Statement Mistakes. Geconsulteerd op 07/12/2011 via <http://www.gaebler.com/Mission-Statement-Mistakes.htm>.
5. Van Hasselt, R. (2002). *Mission statements* (p. 58). Mechelen: Kluwer.

Oplossing

Voor een wetenschappelijke studie komen zeker de referenties 1 en 3 in aanmerking. Dit zijn publicaties in internationale peer reviewed tijdschriften. Dit houdt in dat er een streng selectieproces is waarbij een wetenschappelijke redactie waakt over de kwaliteit van de gepubliceerde papers. Bronnen 2 en 5 moet je kritischer bekijken. Het betreft boeken die niet zijn gepubliceerd door wetenschappelijke uitgeverijen. De kans is dus klein dat een wetenschappelijke redactie de manuscripten kritisch heeft bekeken. Bijgevolg is er niet echt een kwaliteitswaarborg. Dit betekent niet dat deze boeken onbruikbaar zijn, maar wel dat je eerst kritisch moet nagaan wie de auteur is, wat zijn positie in het vakgebied is en of het gepubliceerde werk wel wetenschappelijk onderbouwd is. Bron 4 kun je niet gebruiken in een wetenschappelijk werk. Het betreft een online artikel zonder auteur(s) en zonder bronvermeldingen. Je hebt dus geen enkele garantie over de oorsprong, noch de kwaliteit van het gepubliceerde werk.

FASE 3 FORMULEREN VAN EEN ONDERZOEKSVRAAG

9

Welke motivatie wordt gegeven voor de onderzoeksvraag in onderstaand voorbeeld? Wat is de praktische en wetenschappelijke relevantie ervan?

Het overlijden van Steve Jobs (medeoprichter en topman van technologiebedrijf Apple) in oktober 2011, heeft de wereld niet onberoerd gelaten. Internationaal stonden de kranten vol met rouwbetuigingen en autobiografieën. Zo noemde *De Standaard* hem een ‘charismatische leider’ (6/10/2011). Volgens *The Washington Post* daalden de Apple-aandelen lichtjes na zijn overlijden (6/10/2011) en ze beschreven Steve Jobs als ‘the Secular Prophet’ (8/10/2011). Daarnaast werden talrijke televisieprogramma’s aan hem gewijd, waaronder de Eén-programma’s *Koppen* (6/10/2011) en *Volt* (12/10/2011). Ook op sociale media, zoals Facebook en Twitter, verzamelden Apple-fans zich massaal. En op YouTube waren er die maand maar liefst 115.000 filmpjes te vinden over Steve Jobs, waarvan sommige hem beschreven als de ‘iGod’.

Ook Nele, laatstejaarsstudent in Handelswetenschappen - Beleidsinformatica, keek gefascineerd naar al deze media-aandacht. Zeker nu ze net van haar ouders te horen had gekregen dat ze een iPad zou krijgen als afstudeercadeau. Zelf is ze niet zo’n verstokte aanhanger van Apple-producten, al heeft ze vorig jaar wel een iPod aangeschaft om te gaan joggen. De be-

loofde iPad is voor haar eerder voor praktisch gebruik dan een echt hebbeding. De iPad zou immers goed van pas komen op haar wereldreis die ze met enkele vrienden gaat maken om hun afstuderen te vieren.

Uit de berichtgeving merkte ze dat er echter verschillende soorten gebruikers zijn van Apple-producten. Zo zag ze zichzelf niet als een vurige fan, maar eerder als een praktisch gebruiker. Uit haar marketingcursus herinnerde ze zich nog een theorie over de verspreiding van nieuwe producten, namelijk de Diffusion of Innovation-theorie van Rogers (1962). Volgens Rogers (1962) bestaan er vijf gebruikersgroepen: ‘innovators’, ‘early adopters’, ‘early majority’, ‘late majority’ en ‘laggards’. Na enig zoeken, vond ze ook een aanverwante theorie binnen de IT-discipline: het Technology Acceptance Model van Davis e.a. (1989). Dit inspireerde haar om bestaande theoretische modellen over de verspreiding of aanvaarding van nieuwe technologieën samen te brengen in haar eindverhandeling en dan na te gaan of de variabelen uit deze theoretische modellen ook stroken met de iPad-opkomst. Nele hoopt om zo meer inzicht te krijgen in het hele mediagebeuren rond Steve Jobs en om hieruit te leren hoe ze efficiënter kan communiceren in haar latere IT-carrière.

Ze ziet hierbij de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoe verloopt de aanvaarding/verspreiding van een nieuwe technologie?
2. Geldt deze algemene acceptatietheorie van een nieuwe technologie ook voor de iPad in het bijzonder (als casestudie)?

Oplossing

Steve Jobs heeft het belang van communicatie aangetoond om een product succesvol te maken. Dit motiveerde Nele om te onderzoeken welke aspecten hierbij belangrijk zijn. Daarvoor zal ze eerst een literatuuroverzicht maken van bestaande theorieën, om nadien deze bevindingen te herformuleren als hypothesen en te toetsen in een casestudie over de iPad.

Praktische relevantie: IT-leiders kunnen in de voetsporen treden van de visionaire Steve Jobs door de acceptatie/verspreiding van eigen IT-producten doelgerichter te gaan stimuleren.

Wetenschappelijke relevantie: een marketingtheorie over producten in het algemeen wordt vertaald naar IT-producten en daarna toegepast op een specifiek IT-product (= iPad) als casestudie. Deze interdisciplinaire werkwijze bevestigt enerzijds de generaliseerbaarheid van de algemene marketingtheorie (ten voordele van de marketingdiscipline), en verruimt anderzijds de kennis over IT-producten (ten voordele van de informatica-discipline).

FASE 4 OPMAAK VAN EEN ONDERZOEKSDESIGN

IO

Werd in volgende onderzoeken geopteerd voor een kwantitatieve, kwalitatieve of 'mixed' onderzoeksmethode?

- Kim, D.J., Ferrin, D.L. & Rao, H.R. (2008). A trust-based consumer decision-making model in electronic commerce: The role of trust, perceived risk, and their antecedents. *Decision Support Systems*, 44(2), 544-564.
- Koh, C. & Ang, S. (2004). IT outsourcing success: a psychological contract perspective. *Information Systems Research*, 15(4), 356-373.
- Shanks, G. (1997). The challenges of strategic data planning: an interpretive case study. *Journal of Strategic Information Systems*, 6(1), 69-90.

Oplossing

Deze drie artikelen gebruiken achtereenvolgens een kwantitatieve, mixed en kwalitatieve onderzoeksmethode.

FASE 5 GRONDIGE LITERAATUURSTUDIE

II

Zoek via de catalogus van de universiteitsbibliotheek van de KULeuven en het zoekplatform LIMO het boek *Politics beyond the state actors and policies in complex institutional settings* van Kris Deschouwer. Waar kun je het boek vinden en hoe kun je het in je bezit krijgen?

Oplossing

Het boek is onder andere te vinden in de Bibliotheek Sociale Wetenschappen van de KULeuven. Je kunt het werk ter plaatse raadplegen of het laten leveren naar je 'thuisbibliotheek', maar dan moet je betalen voor de levering van het boek of het mailen van een artikel.

FASE 6 VERFIJNEN ONDERZOEKSVRAAG EN DESIGN

12

Geef een uitvoerige omschrijving van de uitvoering van het onderzoek in het onderzoeksvoorbeeld ‘De politieke determinanten van de belastingtarieven in Vlaamse gemeenten’.

Oplossing

In het onderzoeksvoorstel ‘De politieke determinanten van de belastingtarieven in Vlaamse gemeenten’ is gekozen voor een kwantitatieve aanpak. Op basis van financiële gegevens van alle gemeenten over verschillende jaren heen, worden aan de hand van een econometrische analyse een aantal hypothesen getest. Eigenlijk wordt getest of de cijfers bepaalde hypothesen kunnen bevestigen. Bijvoorbeeld: zie je dat het aantal partijen in het college een significante impact heeft op de tarieven? De analyse zal aangeven of er een significante impact is of niet. Als dat zo zou zijn, wordt dit beschouwd als de bevestiging van de hypothese die opgebouwd is vanuit het idee dat elke partij in het college eigen accenten wil leggen om het beleid maximaal af te stemmen op het eigen kiespubliek dat ze als partij vertegenwoordigt. Hoe meer partijen, hoe meer ‘specifiek’ beleid en dus hoe hoger de uitgaven zullen zijn. Het gevolg is dat er hogere belastingen nodig zijn om die uitgaven te financieren.

FASE 7 TUSSENSTAND EN ONDERZOEKSETHISCHE ASPECTEN

13

Ga in het onderzoeksvoorbeeld ‘De financiële impact van de vooropstelde wijzigingen met betrekking tot IAS 17 in België en Nederland’ na welke soort toegang tot welke gegevens nodig is. Wat is het doel van deze toegang en dit gegevensgebruik: geef een motivatie die overtuigt.

Oplossing

Het is het nodig de jaarrekening van Belgische beursgenoteerde ondernemingen in te zien. Deze gegevens zijn publiek toegankelijk op de balanscentrale van de Nationale bank van België. Het is natuurlijk te allen tijde de bedoeling dat ondernemingen niet met naam en toenaam genoemd worden in het onderzoek, maar fungeren als een observatie om statistische analyses op toe te passen.

FASE 8 VERZAMELEN VAN GEGEVENS

14

Spoor gegevens op omtrent de winstgevendheid van Belgische grootbanken.

Oplossing

Hiervoor kun je de jaarverslagen van de Belgische grootbanken consulteren. De winstgevendheid van een bank wordt typisch gemeten als de Return on Equity (ROE). De ROE is de ratio van het netto-inkomen (na belastingen) en de waarde van het aandelenkapitaal. De inputdata die gebruikt worden om de ROE te berekenen, kun je afleiden uit het jaarverslag.

15

Vergelijk de volgende twee websites op wetenschappelijke bruikbaarheid.

1. <http://www.smc-int.nl/english>
2. <http://strategicmanagement.net>

Oplossing

Beide sites profileren zich als een kenniscentrum inzake strategisch management en verwijzen naar specifieke onderzoeken en artikelen. Welke site is vanuit wetenschappelijk standpunt het meest bruikbaar? Geconfronteerd met een dergelijke vraag, is het wenselijk om na te gaan welke organisatie de site beheert.

Bij website 1 blijkt dit een consultancybureau te zijn dat organisaties helpt bij hun strategische processen. Website 2 is de website van de Strategic Management Society (SMS). SMS is een non-profitorganisatie die tot doel heeft om: (1) onderzoek binnen het domein strategisch management te stimuleren en te verspreiden; (2) wetenschappers, praktijkmensen en consultants samen te brengen om zo strategische kennis te maximaliseren. SMS is eveneens de uitgever van het wetenschappelijk hoog gewaardeerde tijdschrift *Strategic Management Journal*.

Vanuit wetenschappelijk oogpunt is de kwaliteitswaarborg natuurlijk het grootst bij website 2. Dit betekent geenszins dat website 1 niet interessant kan zijn, noch dat de mensen die erbij betrokken zijn geen strategische experts zijn. Het betekent wel dat de organisatie die achter deze website schuilt een commerciële organisatie is met commerciële successen als primair doel. Je dient de adviezen en suggesties dus steeds kritisch te bekijken.

16

Je onderwerp is ‘fiscale aspecten van opstalrecht in de inkomstenbelastingen’. In welke van de volgende databanken met primaire bronnen of secundaire gegevens kun je gericht gaan zoeken.

1. PubMed
2. Jura
3. Web of Science
4. MonKey
5. Fisconet

Oplossing

Web of Science is een bibliografische databank of een referentiedatabank. PubMed biedt geen relevante bronnen in verband met inkomstenbelastingen. Het juiste antwoord is: Jura, MonKey en Fisconet.

FASE 9 ANALYSE VAN GEGEVENS

17

Toon de geschiktheid aan van de voorgestelde analysetechnieken in onderzoeksvoorbeeld ‘Percepties van corruptie bij studenten van de Associatie UGent’ voor het testen van de voorgestelde hypothesen. Waarom wordt voor welke techniek (niet) gekozen?

Oplossing

De vragenlijst maakt gebruik van diverse scenario’s die peilen naar percepties van corruptie. Binnen elk scenario worden betekenisvolle karakteristieken gewijzigd om de perceptie van corruptie te beïnvloeden. Om een geschikte analysetechniek te selecteren, is het belangrijk dat je rekening houdt met het meetniveau van onze variabele. De antwoordscore is een schaal van 1 tot en met 5. Dit betekent dat de testvariabele wordt gemeten op ‘intervalniveau’. Bij de keuze van de analysetechniek dien je ook rekening te houden met de onderzoeksvraag. In het onderzoeksvoorbeeld is er sprake van een ‘verschil-onderzoeksvraag’: wordt een situatie met kenmerk X meer of minder corrupt beoordeeld dan een situatie met kenmerk Y. Dit brengt je bij het toepassen van de t-toets.

Om te toetsen of er een effect optreedt in de perceptie van corruptie door een betekenisvolle karakteristiek te wijzigen, wordt gebruik gemaakt van de t-toets voor ‘afhankelijke’ waarnemingen. Hierbij ga je voor elke respondent aan de hand van een scorepaar van observaties na of het verschil

tussen twee situaties significant is. Dit geeft inzicht in welke kenmerken de beoordeling beïnvloeden. Let wel, de t-toets wordt in principe alleen gebruikt als de testvariabele normaal is verdeeld. Deze eis wordt minder belangrijk naarmate de steekproef groter is. In het gepresenteerde onderzoeksvoorbeeld ga je uit van de veronderstelling dat je minstens 30 scorepunten van observaties zult hebben. Om deze reden gebruik je de t-toets voor ‘afhankelijke’ waarnemingen en kies je niet voor de toepassing van de Wilcoxon Signed-ranktoets.

De verschillen tussen de perceptie van studenten afkomstig van twee studierichtingen toets je opnieuw via een t-test. Hierbij ga je na of de gemiddelden van de twee verschillende groepen studenten van elkaar verschillen. Daarom maak je gebruik van de t-toets voor ‘onafhankelijke’ waarnemingen.

FASE 10 RAPPORTEREN EN ACTUALISEREN

18

Welke structuuraanduidende middelen worden gebruikt in onderstaand fragment ?

(Uit: Dormaels, A. & Vande Walle, G. (2011)) De D&A-code van corruptie. Lessen uit een anticorruptietraining bij Douane en Accijnzen. *Tijdschrift voor Criminologie*, 2, 100-115.

Inleiding

Er beweegt de laatste jaren heel wat in België op het vlak van anticorruptie-maatregelen. Ons land heeft een strenge anticorruptiewetgeving die al van toepassing is bij de eenzijdige intentieverklaring van een van de partijen; Vlaanderen werkte een unieke klokkenluidersregeling uit en een aantal grote steden zette een Bureau Integriteit op waar medewerkers onder andere advies kunnen inwinnen inzake corruptie. Deze initiatieven getuigen van een toenemende bereidwilligheid om corruptie aan te pakken. We zijn zelf deelgenoten geweest van dit anticorruptiebeleid toen we de kans kregen om gedurende twee jaar als trainers te participeren aan een verplichte anticorruptietraining voor alle medewerkers van de administratie D&A.

In deze bijdrage gaan we in op de mogelijke oorzaken van corruptie binnen de Belgische administratie D&A. Onze analyse zal gebruikmaken van inzichten die hun oorsprong vinden in onze participatie aan de trainings-

periode van twee jaar. Doel van deze analyse is om aanbevelingen naar voren te schuiven voor het huidige anticorruptiebeleid.

Het stuk is als volgt opgebouwd. Allereerst gaan we in op de methodologie die we hanteerden om de mogelijke oorzaken van corruptie binnen de Belgische D&A te bestuderen. Ten tweede verduidelijken we kort de definitie van corruptie die we hanteerden binnen dit onderzoek vanuit het idee dat de afbakening van het concept corruptie ook van invloed is op de etiologie. In een derde fase gaan we over naar de oorzaken van corruptie binnen D&A. Om de resultaten op een gestructureerde manier te presenteren maakten we gebruik van de sleutelvariabelen ontwikkeld door Gobert en Punch voor het verklaren van ondernemingscriminaliteit (Gobert & Punch, 2003). Het idee achter deze sleutelvariabelen is dat de verklaring van ondernemingscriminaliteit multidimensioneel is en dat de klassieke verklaringsmodellen, zoals de subcultuurtheorieën of de conflicttheorieën, te beperkend zijn om die vele dimensies te vatten. Zij selecteerden vijf sleutelvariabelen waarvan zij meenden dat het antwoord op elk van deze vragen een stuk vormt uit de verklarende puzzel:

1. sociale, economische en culturele factoren;
2. de aard en structuur van organisaties;
3. elementen van intentie, rationaliteit en competentie;
4. verdedigingsmechanismen en mechanismen van dissociatie;
5. criminaliteitsfaciliterende en criminaliteitsdwingende factoren.

Deze sleutelvariabelen vormen voor ons vooral een handig instrument voor een gestructureerde analyse. Daarbij zijn we ons bewust dat die variabelen op elkaar inspelen en elkaar beïnvloeden. De antwoorden die we formuleerden op de vier andere sleutelvariabelen kunnen iets vertellen over de oorzaken van corruptie, maar kunnen evengoed technieken van dissociatie zijn. Variabele 5, waarin de vraag gesteld wordt of de sector waar de organisatie toe behoort criminaliteitfaciliterend of criminaliteitdwingend werkt, behandelen we niet als aparte variabele. Het komt wel in de tekst aan bod, bij het bespreken van de andere variabelen.

We besluiten deze bijdrage met een aantal suggesties om een anticorruptiebeleid op te zetten dat inhaakt op alle etiologische elementen. Het wordt echter vaak gezegd: 'It takes two to tango.' We moeten naar de toekomst toe ook de private sector onderzoeken naar de verklaring voor, in dit geval, actieve corruptie (Rose-Ackermann, 2010, 53; Vogl, 2007, 1).

Oplossing

In de tweede alinea zitten een aantal structuuraanduidende middelen:

- Er wordt meegedeeld wat het centrale onderwerp is van de doelstelling van het artikel: ‘In deze bijdrage gaan we in op de mogelijke oorzaken van corruptie binnen de Belgische administratie Douane en Accijnzen.’
- Daarnaast vermelden de auteurs dat de informatie voor hun analyse afkomstig is van hun participatie aan een anticorruptietraining.
- De auteurs willen in hun artikel aanbevelingen naar voren te schuiven voor het anticorruptiebeleid.

In de derde alinea geven de auteurs informatie over de opbouw van hun artikel. Dit maakt duidelijk dat het artikel als volgt is opgebouwd:

- Een eerste deel behandelt de mogelijke oorzaken van corruptie binnen de Belgische Douane en Accijnzen.
- Een tweede deel verduidelijkt kort de definitie van corruptie die werd gehanteerd tijdens het onderzoek.
- In een derde fase bespreken de auteurs de oorzaken van corruptie binnen D&A.

De laatste alinea sluit deze bijdrage af, zonder evenwel vooruit te lopen op de conclusies.

19

In de paper Valuing IPOs van M. Kim en J. R. Ritter, gepubliceerd in het wetenschappelijk tijdschrift *Journal of Financial Economics* in 1999, lezen we op pagina 436 het volgende fragment.

This paper examines the pricing of IPOs using comparable firm multiples, a procedure that is widely recommended by academics and practitioners and is standard practice in IPO valuation case studies used in business schools. We find that valuing IPOs on the basis of the price-to-earnings, price-to-sales, enterprise value-to-sales, and enterprise value-to-operating cash flow ratios of comparable firms is of only limited use if historical numbers rather than forecasts are used. Within an industry, the variation in these ratios is so large, both for public firms and IPOs, that they have only modest predictive value. Many idiosyncratic factors are not captured by industry multiples unless various adjustments for differences in growth and profitability are made. Using earnings forecasts improves the valuation accuracy substantially. The valuation accuracy is higher for older firms than for young firms.

Voeg voor gebruik van de volgende informatie in je tekst de correcte referentie toe (en plaats waar nodig aanhalingstekens):

Value a sample of IPOs using price-earnings (P/E) comparables lead to very imprecise valuations when historical accounting numbers are used. However, when forecasted earnings are used, the accuracy of the valuation improves.

Oplossing

Dit stukje is geen letterlijke overname. Het toevoegen van (Kim & Ritter, 1999) op het einde van de paragraaf volstaat.

20

Zoek de volledige referentie op voor het boek *Strategie en organisatie van publieke organisaties* en noteer deze zoals je in je literatuurlijst zou doen.

Oplossing

Desmidt, S. & Heene, A. (2010). *Strategie en organisatie van publieke organisaties*. Leuven: Lannoo.

OVERZICHT COMPETENTIES

Fase 1 Keuze en verkenning van het onderwerp

Competentie 1.1

Het belang van literatuurstudie inzien en deze kunnen kaderen in het geheel van de wetenschappelijke activiteit.

Deelcompetenties

- a. Het belang van informatievaardigheden in een bredere context kunnen plaatsen: Wat is wetenschap? Wat is accumulatie van kennis en wetenschappelijke vooruitgang? Wat is de link tussen wetenschap en maatschappij (onder andere ook onderwijs)?
- b. Inzien en kunnen toepassen dat (wetenschappelijke) literatuur je direct of indirect op het spoor kan brengen van goede ideeën voor onderzoek.

Competentie 1.2

De kenmerken van tertiaire, secundaire en primaire bronnen kunnen noemen.

Deelcompetenties

- a. Primaire, secundaire en tertiaire bronnen kunnen herkennen.
- b. Kenmerken van kwaliteitskranten en -opiniebladen kunnen noemen en beide vergelijken.
- c. Verschillen tussen vaktijdschriften en wetenschappelijke tijdschriften kunnen noemen.
- d. Weten wat een 'peer review' is.
- e. Weten wat een referentiedatabank en een primaire-bronnendatabank is.
- f. Weten wat een abstract is.
- g. Weten wat full text in een databank is.

Competentie 1.3

Vindplaatsen van deze bronnen kunnen noemen.

Deelcompetenties

- a. Verschillen tussen openbare bibliotheken en wetenschappelijke bibliotheken kunnen noemen.
- b. De voor- en nadelen van opzoeken via internet kunnen noemen.

Competentie 1.4

Weten wat een zoekstrategie is.

Deelcompetenties

- a. Verschillen kunnen geven tussen opzoeken in een papieren en een e-publicatie.
- b. Een zoekstrategie kunnen ontwikkelen.

Competentie 1.5

Een goed onderwerp voor een wetenschappelijke scriptie kunnen vinden.

Deelcompetenties

- a. Weten dat je ideeën voor onderzoek kunt creëren met rationele en creatieve methoden.
- b. Nagaan of een onderwerp geschikt is voor onderzoek.
- c. Weten dat en hoe je ideeën voor onderzoek kunt vinden op de websites van bedrijven en andere organisaties en van vakorganisaties.
- d. Weten hoe je ideeën kunt vinden via informatie in e-databanken.

Fase 2 Identificatie van de belangrijkste topics

Competentie 2.1

Een eerste versie van een kritisch literatuuroverzicht kunnen opstellen.

Deelcompetenties

- a. Geschikte literatuur vinden.
- b. Deze literatuur lezen en verwerken.
- c. Rapporteren.
- d. Een eerste beknopte literatuurlijst opstellen.

Competentie 2.2

De maatschappelijke relevantie van een onderzoeksonderwerp of -vraag kunnen bepalen.

Deelcompetenties

- a. De maatschappelijke relevantie van een onderwerp kunnen bepalen aan de hand van mediaonderzoek.
- b. Weten wat een nieuwsdatabase is en er een kunnen noemen.
- c. Periodieken en nieuwsdatabases kunnen opzoeken in e-archieven.
- d. De maatschappelijke relevantie van een onderwerp kunnen bepalen aan de hand van online discussiefora.
- e. De maatschappelijke relevantie van een onderwerp kunnen bepalen aan de hand van Twitter.
- f. De maatschappelijke relevantie van een onderwerp kunnen bepalen aan de hand van de informatie op de website van vakorganisaties.

Competentie 2.3

De wetenschappelijke relevantie van een onderzoeksonderwerp of -vraag kunnen bepalen aan de hand van een review of een kritisch literatuuroverzicht in een wetenschappelijke bijdrage.

Competentie 2.4

Kunnen conceptualiseren.

Deelcompetenties

- a. Goede wetenschappelijke definities van concepten kunnen herkennen.
- b. Weten waar je goede definities voor je kernbegrippen kunt vinden.
- c. Weten dat concepten waardegeladen en theorieafhankelijk kunnen zijn.

Competentie 2.5

Zoekstrategieën kunnen hanteren.

Deelcompetenties

- a. Goede trefwoorden en zoektermen kunnen vinden.
- b. Geschikte databanken kunnen selecteren.
- c. Weten wat een zoekscherm is in een e-databank.
- d. Weten hoe je eenvoudig en geavanceerd kunt zoeken in een e-databank.
- e. Weten wat browsen is in een e-databank.
- f. Met Boole-logica kunnen werken in een e-databank en zoekstrings kunnen maken.
- g. Met naburigheidsoperatoren kunnen werken in een e-databank.
- h. Met wildcards/jokers kunnen werken in een e-databank.
- i. Kunnen trunceren in een e-databank.
- j. In een papieren publicatie snel de gezochte informatie kunnen vinden.
- k. Web of Science kennen en kunnen gebruiken.
- l. In een catalogus kunnen opzoeken.
- m. Weten wat het UDC-classificatiesysteem is.
- n. Weten wat Unicat is.
- o. Weten wat SFX is.
- p. Een citatie-index kunnen gebruiken.
- q. Zoekmachines kunnen gebruiken.
- r. Inhoudspagina's van tijdschriften op internet kunnen vinden en raadplegen.

Competentie 2.6

Een tekst op onderzoekswaarde kunnen inschatten.

Deelcompetenties

- a. De relevantie van een tekst kunnen inschatten.
- b. De wetenschappelijke kwaliteit van een tekst kunnen inschatten.

Fase 3 Formuleren van een onderzoeksvraag

Competentie 3.1

Op basis van domeinverkenning en literatuuroverzicht een duidelijke, gefundeerde en vernieuwende onderzoeksvraag (eventueel met deelvragen) kunnen opstellen.

Deelcompetenties

- a. Duidelijk zicht hebben op de theoretische concepten die je gaat gebruiken en hun onderlinge relatie (samenhang, complementariteit, tegenstelling ...)
- b. Een duidelijke onderzoeksvraag formuleren en zo nodig opsplitsen in deelvragen.
- c. Een onderzoeksvraag motiveren.
- d. Nagaan of een onderzoeksvraag vernieuwend is.
- e. Motiveren dat een onderzoeksvraag vernieuwend is.

Fase 4 Opmaak van een onderzoeksdesign

Competentie 4.1

Omschrijven hoe (via welke globale werkwijze) je tot een antwoord kunt komen op een onderzoeksvraag.

Deelcompetenties

- a. Het type onderzoek herkennen (verkennend, beschrijvend of verklarend).
- b. Bepalen welke gegevens je voor je onderzoek nodig hebt.
- c. Een passende onderzoeksstrategie bepalen.
- d. Voor-en nadelen van je aanpak kunnen weergeven.
- e. De onderzoeks aanpak kunnen plannen en een bijpassende timing opstellen.

Fase 5 Grondige literatuurstudie

Competentie 5.1

Zie ook fase 2.

Gespecialiseerde literatuur vinden en verwerken.

Deelcompetenties

- a. Weten wat e-books zijn.
- b. Weten wat Impala is.
- c. Weten wat Antilope is.
- d. Doaj en RePEc kunnen gebruiken.
- e. Weten wat Open Archives zijn.
- f. Google Scholar kennen en kunnen gebruiken.
- g. Scirus kennen en kunnen gebruiken.
- h. Onderzoek op websites van universiteiten en wetenschappelijke instellingen kunnen terugvinden.
- i. FRIS en NOD kennen.

Fase 6 Verfijnen onderzoeksvraag en design

Competentie 6.1

De onderzoeksvraag, hypothesen en aanpak in detail kunnen uitwerken.

Deelcompetenties

- a. De onderzoeksvraag verfijnen op basis van het gedetailleerde literatuuroverzicht.
- b. Hypothesen afleiden horende bij de onderzoeksvraag en motiveren vanuit het literatuuroverzicht.
- c. Gedetailleerd omschrijven welke gegevens je nodig hebt.
- d. De onderzoeksstrategie motiveren.
- e. Omschrijven van de meting/operationalisering van de theoretische constructen.
- f. De nodige analysetechnieken bepalen.

Fase 7 Tussenstand en onderzoeksethische aspecten

Competentie 7.1

Je kansen op toegang tot de juiste gegevens verhogen.

Bewust zijn van de mogelijke impact van je onderzoek.

Deelcompetenties

- a. Een duidelijke verklaring en motivatie geven voor het doel van de gegevens die je wenst te gebruiken en de soort gegevenstoegang die je wilt.
- b. De voordelen en mogelijke bezwaren inzien van je onderzoeksaanpak.
- c. Een inschatting maken van de impact van je onderzoek en voorzien dat er geen problemen mogen ontstaan (privacy, gevoelige resultaten zoals bedrijfsresultaten ...).

Fase 8 Verzamelen van gegevens

Competentie 8.1

Kunnen werken met secundaire gegevens.

Deelcompetenties

- a. Weten wat secundaire gegevens zijn.
- b. De voor- en nadelen van het gebruiken van secundaire gegevens kunnen noemen.
- c. Gegevens in grafiek- of tabelvorm kunnen lezen.

Competentie 8.2

In primaire-bronnendatabanken kunnen zoeken.

Fase 9 Analyse van gegevens

Competentie 9.1

Verwerken en analyseren van de gegevens om de opgestelde hypothesen te toetsen.

Deelcompetenties

- a. De verzamelde gegevens kunnen omzetten in het gewenste formaat.
- b. Een beschrijving kunnen geven van je steekproef en je gegevens.
- c. Bijkomende informatie kunnen opzoeken over een analysetechniek die je nodig hebt.
- d. De gepaste analysetechnieken toepassen zodat je de geformuleerde hypothesen kunt toetsen.
- e. Statistische resultaten correct interpreteren.
- f. Resultaten terugkoppelen naar hypothesen.

Fase 10 Rapporteren en actualiseren

Competentie 10.1

Kunnen actualiseren.

Deelcompetenties

- a. Gericht kunnen zoeken in de catalogi van uitgeverijen.
- b. ‘Lopend onderzoek’ kunnen opsporen.
- c. RSS kennen en kunnen gebruiken.

Competentie 10.2

Taalinstrumenten kunnen gebruiken bij het schriftelijk rapporteren.

Competentie 10.3

Schriftelijk kunnen rapporteren.

Deelcompetenties

- a. In een tekst een goede structuur kunnen aanbrengen.
- b. Een persoonlijke meerwaarde in het schrijfproces onderscheiden van het geven van een persoonlijke mening.
- c. Beoordelen of een literatuuroverzicht voldoende ‘kritisch’ is.
- d. Academisch taalgebruik hanteren.
- e. Een tekst zodanig verzorgen zodat deze aangenaam leesbaar is.
- f. Plagiaat herkennen; weten wanneer een referentie in de tekst noodzakelijk is (en dus plagiaat vermijden).
- g. Op een correcte wijze referenties toevoegen in je tekst.
- h. Een volledige literatuurlijst opstellen.